

OGÓLNOPOLSKI PROGRAM
PROFILAKTYKI ZDROWOTNEJ

Karty pracy

Przedszkolaka

Rozpoznanie wszawicy

Przebieg zajęć:

Nauczyciel opowiada dzieciom historię o Księżu Paranit i chłopcu Tomku, którego bardzo swędziała głowa.

Opowiem wam dziś pewną historię.

Księżu Paranit jest prawdziwym bohaterem. To bardzo mądry i dzielny chłopiec, który rozprawia się ze wszystkimi problemami dzieci. Możecie go rozpoznać po zielonym kostiumie oraz tarczy i mieczu.

Wczoraj Księżu Paranit musiał rozwikłać pewną zagadkę. Kiedy szedł na poranny obchód okolicy, by sprawdzić, czy żadne dziecko nie potrzebuje pomocy, w szatni w przedszkolu spotkał Tomka. Chłopiec siedział na ławeczce z dziwną miną i okropnie się drapał po głowie. Co próbował zawiązać tenisówkę, to znów musiał się drapać, choć zupełnie nie wiedział dlaczego.

Księżu Paranit podszedł do Tomka:

– Cześć, Tomku – powiedział. Czy wszystko w porządku? Może cię nauczyć wiązać buty?

– Dzień dobry, Księżu Paranit! Eeee, nieee, dziękuję, umiem wiązać buty, tylko.. Tylko coś mi chodzi po głowie..

– Aaa – zastanowił się Księżu Paranit. Po głowie mogą chodzić różne rzeczy. Może się zastanawiasz, co dziś będzie na podwieczorek? Albo czy wyjdziecie dziś na dwór i zagrać w piłkę? A może zapomniałeś oddać koledze jego samochód i nie wiesz, czy nie będzie zły? Masz jakiś problem? – zapytał chłopca.

– Sam nie wiem, co mi chodzi po głowie, ale strasznie mi to przeszkadza. Mój problem bardzo swędzi – powiedział Tomek, nie przerywając drapania się po głowie.

Nauczyciel zwraca się do dzieci:

– Spróbujmy zgadnąć, co Tomkowi może chodzić po głowie.

Nauczyciel wysłuchuje propozycji przedszkolaków i jeśli to konieczne, nakierowuje na prawidłową odpowiedź. Dzieci powinny dojść do wniosku, że Tomek może mieć wszy.

Nauczyciel pyta dzieci, czy wiedzą, czym są wszy, i jak to się dzieje, że nagle pojawiają się na naszych głowach.

– Wszy to takie niezbyt miłe żyjątka, które lubią mieszkać w naszych włosach. Składają tam jaja i żywią się naszą krwią. Tak jak komary gryzą skórę głowy, dlatego czujemy nieprzyjemne swędzenie. Ponieważ te małe owady szybko się rozmnażają i jest ich wciąż więcej i więcej, wszy ciągle podróżują, czyli przenoszą się z głowy na głowę w poszukiwaniu nowych miejsc do zamieszkania. Nie potrafią skakać, ale kiedy tylko znajdą się w pobliżu kogoś, kto jeszcze nie ma na głowie lokatorów, natychmiast przechodzą na jego włosy i zasiedlają „nową planetę”. Dlatego tak łatwo się nimi zarazić.

Nauczyciel kontynuuje opowieść:

Sprawdźmy, czy Księżu Paranit rozwikłał zagadkę Tomka i czy chłopiec rzeczywiście miał wszy.

– Mam pewien plan – powiedział Księżu Paranit do Tomka. Zabawmy się w detektywa.

– W detektywa? – rozpromienił się Tomek. A jak?

– Mówisz, że coś ci chodzi po głowie. Wezmę lupę i dokładnie się przyjrę. Może coś wytropię.

– Ale fajnie! – powiedział uradowany Tomek.

Księżę Paranit jak prawdziwy detektyw założył gumowe rękawiczki, żeby nie pozostawić śladów, wziął do ręki lupę i pochylił się nad głową Tomka. Po chwili radośnie zawołał:

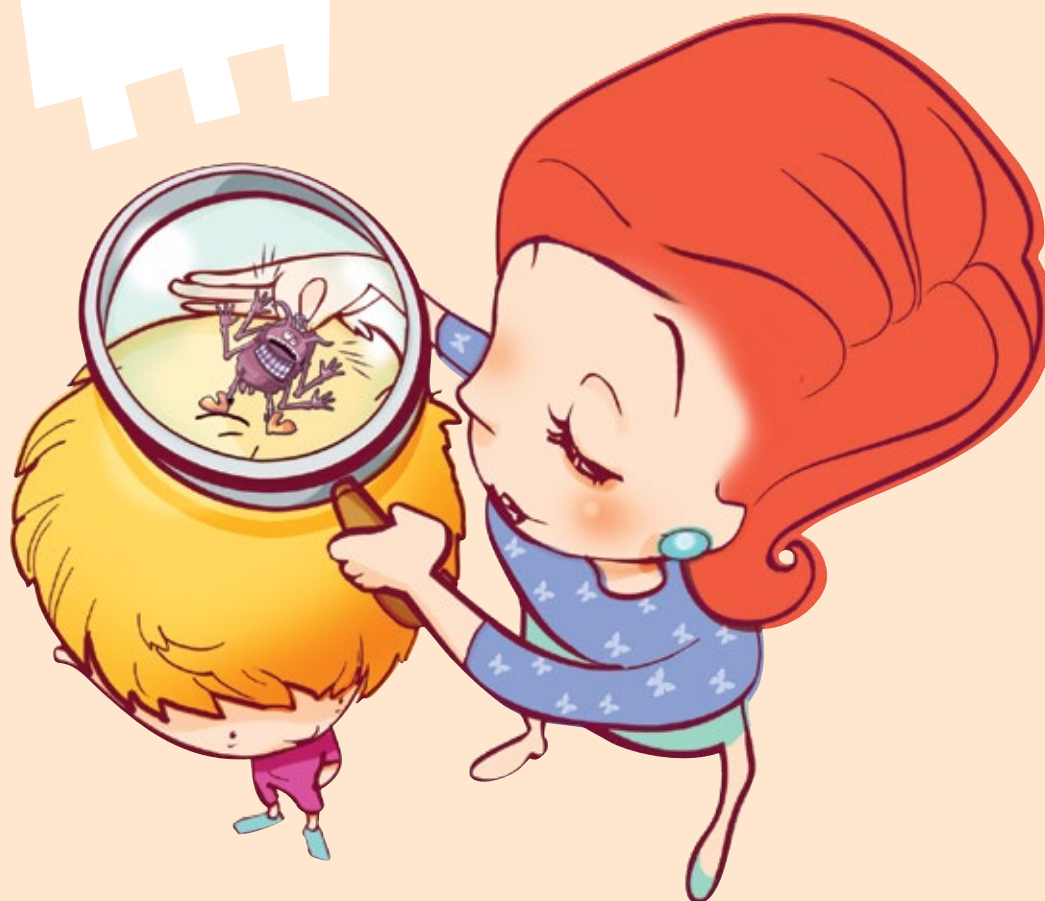
– Już wiem, co ci chodzi po głowie! To wszy, cała rodzinka i jej znajomi. Zjechali chyba na wczasy. Jesteś bardzo dzielny, że dźwigasz na swojej małej główce aż tylu turystów, ale nie martw się, zaraz poprosimy całe towarzystwo, żeby sobie wróciło, skąd przyszło – powiedział Księżę Paranit i zaśpiewał:

Gdy zaczyna swędzieć głowa, to być może przyszły wszy
Poproś szybko detektywa, niech je znajdzie raz, dwa, trzy!

Potem sięgnął do kieszeni swojej zielonej peleryny, wyjął z niej butelkę jakiegoś tajemniczego płynu i powiedział do Tomka:

– Umyjemy ci włosy tym magicznym płynem i będziesz miał problem z głową! Po chwili po wszach nie było już śladu, a uradowany Tomek pobiegł do innych dzieci w przedszkolu, nucąc wymyśloną przez siebie piosenkę:

Księżę Paranit to taki chtopiec
Co każdemu radę da
On potrafi i wszom dopiec
– będzie czysta głowa twa!

Jak uniknąć spotkania z wszami

Przebieg zajęć:

Nauczyciel zwracał się do dzieci:

Opowiem wam dziś pewną historię. Pamiętajcie, jak Książę Paranit rozprawił się z wszami u Tomka? Macie jakiś pomysł, w jaki sposób wszy znalazły się na głowie chłopca?

Nauczyciel wysłuchuje propozycji dzieci. Informuje dzieci, że wszawicą można się zarazić bardzo łatwo, szczególnie w dużych skupiskach ludzi, np. w przedszkolach i szkołach, na koloniach, obozach. Nauczyciel recytuje dzieciom wierszyk:

*Czy wiesz, jak łatwo złapać wesz?
Powiem ci, jeśli chcesz
Ani w przedszkolu, ani w kinie
Ten problem cię nie ominie
Ani na przyjęciu, ani na basenie
- wszy to nie są zwykłe lenie
Nawet w autobusie i sklepie
Pan Wesz cię po głowie poklepie!*

Należy z dziećmi tak pokierować rozmowę, by im przypomnieć, że wszy nie potrafią skakać, ale przechodzą z jednej osoby na drugą po włosach, zatem aby się nimi zarazić, musimy stanąć lub usiąść blisko drugiej osoby. Nauczyciel rozpoczyna rozmowę o podstawowych zasadach higieny:

Nikt nie lubi mieć wszy, bo one gryzą, głowa nas swędzi, drapiemy się i jest nam nieprzyjemnie. Skoro tak łatwo można sobie pożyczyć wszy, zastanówmy się, jak możemy temu zapobiec. Co możemy zrobić, żeby nie dostać wszy w prezencie?

Nauczyciel słucha propozycji dzieci i podsumowuje, że wszami można się zarazić, kiedy się przebywa bardzo blisko drugiej osoby, np. się do niej przytula, albo kiedy się używa jej rzeczy osobistych, takich jak grzebień, spinki, czapki, szaliki, ręczniki, bielizna pościelowa itp., dlatego pewnych przedmiotów nie należy sobie nawzajem pożyczać. Nauczyciel uczy dzieci wierszyka:

*Choć dzielić się z innymi po prostu wypada
Czasem nie pożyczam – i to nie jest wada
Grzebienia, spinki, szalika ani czapki dać nie mogę
Bo to rzeczy osobiste. Zapamiętaj tę przestrożę!*

Nauczyciel prosi dzieci, aby powiedziały, jak mógł się czuć Tomek, kiedy coś mu chodziło po głowie (nieprzyjemne swędzenie, zniecierpliwienie, drażliwość), oraz jak mógł się poczuć, kiedy się dowiedział, że to są wszy (wstyd, strach, zakłopotanie, smutek itp.). Rolą wychowawcy jest przekazanie dzieciom, że wszami może się zarazić każdy, z krótkimi i długimi włosami, brudny i czysty) i że jeżeli ktoś z ich otoczenia będzie miał wszy, to nie należy go ani wyśmiewać, odtrącać ani się go bać. Nauczyciel przypomina dzieciom, jak szybko Książę Paranit rozprawił się z wszami na głowie Tomka, i podkreśla, że problemu można się łatwo pozbyć, jeżeli tylko nie będzie się go ukrywać.

Odwiedziny Pana Wszy, czyli co zrobić, gdy swędzi głowa

Przebieg zajęć:

Nauczyciel przypomina dzieciom rymowankę:

Gdy zaczyna swędzieć głowa, to być może przyszedł wszy
Poproś szybko detektywa, niech je znajdzie raz, dwa, trzy!

I zadaje pytanie:

Co powinniśmy zrobić, gdy poczujemy, że „coś nam chodzi po głowie”?

Nauczyciel słucha odpowiedzi dzieci i mówi:

Wszy bardzo szybko się rozmnażają i się przenoszą na kolejne osoby, dlatego bawiąc się z innymi dziećmi, jadąc autobusem czy siedząc w kinie, możemy sobie nawzajem wszy „pożyczać”. Wszy może mieć i dziewczynka, i chłopiec, i ja, i wasi rodzice. Jeśli złapiemy wszy, nie ma się czego wstydzić. Na pewno pamiętacie, jak szybko Księżę Paranit rozprawił się z wszami u Tomka – użył magicznego płynu i Tomek mógł już bawić się z dziećmi jak dawniej, dlatego najważniejsze to szybko powiedzieć rodzicom albo pani w przedszkolu, że swędzi nas głowa, i poprosić o sprawdzenie, czy we włosach nie zamieszkali nieproszeni goście. Warto się pobawić w detektywa i wytropić ukrywających się nielegalnych przybyszów!

Nauczyciel proponuje dzieciom zabawę w pozbywanie się wszy. Rozdaje dzieciom piłeczki pingpongowe i mówi, żeby sobie wyobraziły, że to są wszy. Dzieci mają odpowiadać na pytania. Za każdą dobrą odpowiedź dzieci mogą wyrzucić jedną piłeczkę. Jeśli pozbędą się wszystkich piłeczek, będzie to oznaczało, że pozbyły się wszystkich wszy.

- Wszy skaczą jak pchły.
- Mogę pożyczać kolegom swój grzebień.
- Żeby wyleczyć wszy, trzeba łykać tabletki.
- Wszy mogą mieszkać w naszych czapkach.
- Wszy składają jajka, z których wykluwają się nowe osobniki.
- Gdy ktoś ma wszy, to znaczy, że nie lubi się myć.
- Wszy jest bardzo trudno wyleczyć.
- Tomek drapał się po głowie, bo nie wiedział, jak zawiązać sznurówki.
- Wszami można się zarazić tylko w przedszkolu.
- Wszy są niewidoczne.
- Pan Wesz pokonał Księcia Paranit.
- Itd.

